

Návrh na odvolanie predsedu Úradu pre reguláciu sieťových odvetví

Predseda Úradu pre reguláciu sieťových odvetví odvoláva z funkcie vláda SR. Podľa § 5 ods. 10 písm. e) zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach vláda SR odvolá predsedu Úradu pre reguláciu sieťových odvetví z funkcie, ak konal pri výkone svojej pôsobnosti v rozpore s § 5 ods. 7 zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach. Podľa § 5 ods. 11 zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach, vláda odvolá predsedu aj vtedy, ak jemu blízka osoba podľa § 116 Občianskeho zákonníka je zamestnancom regulovaných subjektov, má majetkovú účasť na podnikaní regulovaných subjektov, podniká v regulovaných činnostiach vo vlastnom mene alebo v cudzom mene, alebo prostredníctvom združenia osôb alebo je členom riadiacich, dozorných alebo kontrolných orgánov regulovaných subjektov.

Prof. Ing. Ľubomír Jahnátek, CSc. bol do funkcie predsedu Úradu pre reguláciu sieťových odvetví vymenovaný vládou SR odo dňa 25. júla 2017.

Podľa ustanovenia § 5 ods. 5 zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach, predseda úradu a podpredsedovia úradu musia spĺňať predpoklady podľa § 7 ods. 7, medzi ktorého patrí aj požiadavka technického, ekonomického alebo právnického vysokoškolského vzdelania druhého stupňa a najmenej desiatich rokov praxe v sieťových odvetviach alebo v cenotvorbe alebo v tvorbe koncepcií v energetike, z toho päť rokov v riadiacej funkcii, alebo technické, ekonomické alebo právnické vysokoškolské vzdelanie tretieho stupňa a najmenej sedem rokov praxe v sieťových odvetviach, v cenotvorbe alebo v tvorbe koncepcií v energetike, z toho päť rokov v riadiacej funkcii.

Predseda Úradu pre reguláciu sieťových odvetví prof. Ing. Ľubomír Jahnátek, CSc. v čase vymenovania uvedené zákonné predpoklady na výkon funkcie nespĺňal, keďže v jeho prípade nebola dodržaná požiadavka najmenej desaťročnej resp. sedemročnej praxe v sieťových odvetviach, v cenotvorbe alebo v tvorbe koncepcií v energetike. Na uvedené účely mu možno započítať najviac štyri roky v pozícii ministra hospodárstva SR (v rokoch 2006 až 2010).

Ustanovenie § 5 ods. 7 zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach ukladá predsedovi Úradu pre reguláciu sieťových odvetví povinnosť pri výkone svojej pôsobnosti konať nezávisle od pokynov štátnych orgánov, orgánov územnej samosprávy, iných orgánov verejnej moci a od ďalších osôb.

Ide o ustanovenie, ktoré nadväzuje na požiadavku Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom na nezávislosť národného regulačného orgánu od akýchkoľvek trhových záujmov a od vplyvov štátnych, verejnoprávných alebo súkromných subjektov.

K porušeniu princípu nezávislosti regulačného orgánu došlo v súvislosti s predložením návrhu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Maroša Kondróta na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov (VII. volebné obdobie, parlamentná tlač. 1467), ktorým sa okrem iného navrhovalo zavedenie osobitných podmienok pre uplatňovanie zľavy z tarify za prevádzkovanie systému pre vybraných koncových odberateľov elektriny. Uplatnenie tejto výnimky v praxi by malo mať za následok, že množstvo elektriny, na ktorú sa vzťahuje tarifa za prevádzkovanie systému bude nižšie, a to v prospech jedného konkrétneho koncového odberateľa elektriny - spoločnosti Duslo, a.s. Po medializácii pripravovanej novely zákona o regulácii, poslanec Maroš Kondrót poskytol rozhovor pre Denník N, v ktorom uviedol, že návrh novely zákona predkladal na pokyn Ministerstva hospodárstva SR a Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (článok v Denníku N s názvom „Kondrót o novele, ktorá mala pomôcť Babišovi: Ja ju mám od Žigu a Jahnátka” zo dňa 12.07.2019). Poslanec Maroš Kondrót okrem iného uviedol, že na príprave návrhu novely spolupracovali na podnet Ministerstva hospodárstva SR aj odborníci z Úradu pre reguláciu sieťových odvetví.

Do pôsobnosti Úradu pre reguláciu sieťových odvetví patrí aj určovanie podmienok individuálnej sadzby tarify za prevádzkovanie systému pre koncových odberateľov elektriny, ktorých spotreba elektriny je najmenej 1 GWh, vykonávajú vymedzené ekonomické činnosti a spĺňajú požiadavku vysokej elektroenergetickej náročnosti (§ 12 ods. 7 zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach). V tejto súvislosti Úrad pre reguláciu sieťových odvetví pripravoval v období prvej polovice roka 2019 návrh vyhlášky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 18/2017 Z.z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike a niektoré podmienky vykonávania regulovaných činností v elektroenergetike v znení vyhlášky č. 207/2018 Z.z. (zverejnená v Zbierke zákonov pod č. 178/2019 Z. z.), v ktorej ustanovil podrobnosti o individuálnych sadzbách tarify za prevádzkovanie systému. S cieľom zmeny podmienok uplatnenia individuálnej sadzby tejto tarify v prospech ďalšieho koncového odberateľa elektriny predložil poslanec Národnej rady SR Maroš Kondrót návrh novely zákona, na ktorej príprave sa v rozpore s ust. § 5 ods. 7 zákon č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach podieľali aj zamestnanci Úradu pre reguláciu sieťových odvetví.

Podľa ustanovenia § 5 ods. 11 zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach, vláda odvolá predsedu aj vtedy, ak jemu blízka osoba podľa § 116 Občianskeho zákonníka je zamestnancom regulovaných subjektov, má majetkovú účasť na podnikaní regulovaných subjektov, podniká v regulovaných činnostiach vo vlastnom mene alebo v cudzom mene, alebo prostredníctvom združenia osôb alebo je členom riadiacich, dozorných alebo kontrolných orgánov regulovaných subjektov.

Syn súčasného predsedu Úradu pre reguláciu sieťových odvetví pán Ing. Andrej Jahnátek, PhD., MBA je zamestnancom a členom manažmentu spoločnosti Jadrová

energetická spoločnosť Slovenska, a. s. v pozícii riaditeľa úseku ekonomiky a financovania. Spoločnosť Jadrová energetická spoločnosť Slovenska, a. s. je dcérskou spoločnosťou spoločnosti ČEZ Bohunice, a. s. Praha (100 %-ná dcérska spoločnosť výrobcu a dodávateľa elektriny ČEZ, a.s. Praha) a spoločnosti Jadrová a vyrad'ovacia spoločnosť, a.s., ktorá podniká pri výrobe a rozvode tepla, to znamená, že je pod spoločnou kontrolou osôb, ktoré podnikajú v sieťových odvetviach. Základnou úlohou tejto spoločnosti je príprava projektu výstavby nového jadrového zdroja v Jaslovských Bohuniciach. Ide teda o spoločnosť, ktorá má (spoločne so svojimi akcionármi) logický záujem na vhodnom regulačnom prostredí pre výstavbu a neskoršiu prevádzku jadrového zariadenia na výrobu elektriny.

Účelom ustanovení § 5 ods. 7 a 11 zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach je zabezpečenie plnej nezávislosti regulačného úradu od externých vplyvov pochádzajúcich z prostredia politického, ale aj podnikateľského. Cieľom je preventívne vylúčiť akékoľvek aj potenciálne situácie, ktoré by mohli znamenať konflikt záujmov a ohroziť nezávislé fungovanie regulačného úradu. Uvedené potvrdzujú aj energetické smernice EÚ, ktoré umožňujú odvolať členov najvyššieho vedenia národného regulačného orgánu v prípade, ak títo prestanú spĺňať požiadavky nezávislosti od štátnych, verejnoprávnych alebo súkromných (trhových) záujmov.

Vzhľadom na to, že každý zákon je potrebné vykladať podľa jeho účelu a zmyslu a nie formalisticky, ako aj vzhľadom na potrebu eurokonformného výkladu zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach, za konflikt záujmov je potrebné pokladať aj situáciu, keď je blízka osoba predsedu Úradu pre reguláciu sieťových odvetví zamestnancom a členom manažmentu subjektu kontrolovaného osobami podnikajúcimi v sieťových odvetviach, pokiaľ sa takýto subjekt sám pripravuje na samostatné podnikanie v sieťových odvetviach. Projekt výstavby nového jadrového zdroja pripravovaný spoločnosťou Jadrová energetická spoločnosť Slovenska, a. s. už úspešne absolvoval proces posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA) a disponuje aj osvedčením Ministerstva hospodárstva SR na výstavbu energetického zariadenia. Ako pritom vyplýva z ust. § 7 ods. 4 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov, dispozícia osvedčením na výstavbu energetického zariadenia je dostatočným dokladom preukazujúcim splnenie technických predpokladov na vykonávanie regulovanej činnosti, a teda oprávňuje žiadateľa na vydanie povolenia na podnikanie v energetike (§ 12 ods. 13 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Výkon pôsobnosti Úradu pre reguláciu sieťových odvetví pod vedením súčasného predsedu prof. Ing. Ľubomíra Jahnátka, CSc. vykazuje v niektorých veciach tiež znaky nezákonného postupu, ktoré môžu v budúcnosti viesť k zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a súvisiacej právnej zodpovednosti členov vedenia úradu (napr. niekoľkoročná nečinnosť úradu pri identifikácii daňových a odvodových nedoplatkov výrobcov elektriny s právom na podporu, medializácii výšky tarify za prevádzkovanie

systemu na rok 2020 ešte pred predložením podkladov zo strany regulovaného subjektu OKTE, a.s.).

Z uvedených dôvodov sa preto navrhuje odvolanie prof. Ing. Ľubomíra Jahnátka, CSc. z funkcie predsedu Úradu pre reguláciu sieťových odvetví z dôvodu jeho konania v rozpore s ustanovením § 5 ods. 7 zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach, ako aj z dôvodu naplnenia odvolacích dôvodov podľa § 5 ods. 11 zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach. Odvolanie sa navrhuje ku dňu 4. júna 2020.